

24.11.2022

Dnro 678/03.04.04.04.20/2020

Asia Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus)

Luvan hakija Sami Linnell

Päätös, josta valitetaan

Länsi ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 22.4.2020 nro 98/2020

Aluehallintovirasto on myöntänyt Sami Linnellille luvan rannan ruoppaukseen ja pengerialueen rakentamiseen Längelmäveden vesistössä Oriveden kaupungissa hakemuksen mukaisesti havainnekuvan Havainne 1 (saapunut 11.12.2019) osoittamalla alueella. Hankealue sijaitsee kiinteistöllä Pässinpää (562-415-2-202) ja Pajukannan-Kuivasen osakaskunnan vesialueella (562-876-13-1). Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto on myöntänyt Sami Linnellille pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan enintään 125 m² suuruiseen alueeseen Pajukannan-Kuivasen osakaskunnan vesialueesta.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja aluehallintoviraston päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Päätöksessä on annettu lupamääräykset 1-12, joista lupamääräys 3 kuuluu seuraavasti:

3) Ruoppaustoimenpiteet ja pengerialueen rakennustyöt on ajoitettava viitasammakon kutuajan ja virkistyskäyttöajan ulkopuolelle ja suoritettava siten, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.

Aluehallintoviraston valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Hankkeen vaikutukset veden laatuun rajoittuvat paikallisiin työnaikaisiin haittoihin, kuten ruoppaus- ja täyttötöiden aikaiseen veden väliaikaiseen samentumiseen. Koska viitasammakon mätimunat ovat herkkiä veden kiintoainekselle, hankkeen lupamääräyksissä on varmistettu veden tilapäisen samentumisen haittomuus viitasammakon kannalta määräämällä töiden suorittamisesta viitasammakon kutuajan ulkopuolella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

ELY-keskus on vaatinut, että päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatimustensa perusteina ELY-keskus on muun ohella esittänyt, että aluehallintoviraston päätös ei täytä vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan ja hallintolain 31 §:n asettamia vaatimuksia hankkeen ympäristöön kohdistuvien vaikutusten selvittämisestä, kun selvitysvelvollisuuden laajuutta arvioidaan luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain tarkoituksen ja tavoitteiden valossa. Ilman tarkentavaa selvitystä viitasammakon esiintymisen nykytilanteesta ja kutualueiden sijoittumisesta esiintymisalueen sisällä etenkin pengerialueiden läheisyydessä hankkeen vaikutuksia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ei voida luotettavasti arvioida eikä poissulkea kiellettyä lisääntymis- ja levähdyspaikkaa heikentävää vaikutusta. Ilman tarkempaa asiantuntija-arviota lampikorentojen esiintymisestä ei voida myöskään luotettavasti poissulkea luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyä seurausta tältä osin.

Aluehallintovirasto ei ole voinut tehtyjen selvitysten puutteellisuuden vuoksi todeta, että hankkeen toteuttamiselle ei ole luonnonsuojelulain mukaista estettä.

Viitasammakolla lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä on niin sanotun laajan määritelmän mukainen. Viitasammakko on suhteellisen suppealla alueella elävä laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan voidaan katsoa kuuluvan kutu- ja talvehtimispaikkojen lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä myös muuta levähtämiseen ja ravinnonhakuun soveltuvaa elinympäristöä. Lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koirailta on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepäpaikat esimerkiksi kasvillisuuden suojissa ja talvehtimispaikat sekä maa- että vesiympäristössä.

Suunnitellussa hankkeessa viitasammakkoselvitykset pohjautuvat Pajulahden alueen osalta vuonna 2015 rantaosayleiskaavaprosessin yhteydessä tehtyyn yleispiirteiseen selvitykseen, jossa koko hankealue on merkitty viitasammakon lisääntymispaikaksi. Vaikka hankealueella koko ruovikkoinen rantaluhta voidaan laajassa merkityksessä katsoa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kuuluvaksi, sen eri osat voivat olla viitasammakon kannalta

merkitykseltään erilaisia. Tämä on otettava tapauskohtaisesti huomioon selvitetessä hankkeen vaikutuksia ympäristöön. Lupaviranomainen ei voi perustella sitä, että tarkempia selvityksiä ei ole tarpeen tehdä, yksinomaan sillä seikalla, että koko alue voidaan määritellä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi.

Merkitystä viitasammakkoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on muun muassa sillä, mitä osia koko alueesta laji käyttää soidintamiseen ja lisääntymiseen ja kuinka lähelle suunniteltua rakennetta ne sijoittuvat. Hankealueen rantaluhdalla kuteminen tapahtuu todennäköisesti tietyissä osissa aluetta, ruovikon ulommassa osassa kasvillisuuden aukkokohdissa, ja poikasten kehittyminen niiden läheisyydessä. Muuttavissa toimenpiteissä on yleensä tarpeen suojavyöhyke vähintään lisääntymiskäytössä olevaan alueen osaan.

Lupaharkinnassa esitetyn selvityksen perusteella hankealue sijoittuu ruovikon ja avoveden vaihtumisvyöhykkeelle eikä hankealueen vaikutusalueen soveltumista viitasammakon lisääntymiseen ja talvehtimiseen voida poissulkea. Lausunnossaan 13.11.2019 ELY-keskus on edellyttänyt, että ruoppaustoimenpiteet saavat kohdistua ainoastaan aikaisemmin avattuun veneväylään eikä alueen rantaluhtaan saa kohdistaa minkäänlaisia ruoppaus- ja läjitystoimenpiteitä.

Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellon vastaisia seurauksia voi aiheutua riippumatta siitä, että alueella on jo olemassa oleva maapenger ja että veneväylää on aiemmin ruopattu. Penkereen jatkaminen noin 25 metrillä on pysyvä muutos lajin ja sen elinympäristön kannalta, ja se voi eriyttää entisestään luhdan läntistä osa-alueita penkereen itäpuolisesta osasta ja siten pirstoa elinympäristöä kokonaisuutena. Saksassa viitasammakoiden on havaittu suosivan liikkumisessa ojia ja pensaikkoja ja välttävän kuivia ja avoimia alueita. Kiviainespinainen pengeri voi ohjata viitasammakoiden liikkumista siten, että ne välttävät liikkumista penkereen yli luhdan laajemmalle osalle. Avoimen penkereen ylittäminen voisi aiheuttaa etenkin nuorsammakoille lisääntynyttä alttiutta predaatiolle esimerkiksi varisten taholta. Kokonaisuudessaan noin 50 metrin pituinen pengeri voi aiheuttaa länsipuolisen luhdan lisääntyvää umpeenkasvua, kun alue muuttuu suojaisemmaksi aallokon ja jäiden vaikutukselle. Muutokset voivat ajan kuluessa vähentää viitasammakon elinympäristön toiminnallisuutta sekä vaikeuttaa yksilöiden liikkumista etenkin rannan suuntaisesti lisääntymis- ja levähdyspaikan eri osien välillä.

Viitasammakon talvehtimispaikoista Suomessa ei ole käytettävissä kattavaa tietoa. Turvetuotantohankkeiden yhteydestä on havaintoja talvehtimisesta maakoloissa. Ruotsista on tietoja talvehtimisesta vesistön pohjassa. Talvehtimistä voi mahdollisesti tapahtua myös rantaluhtaan kaivautuneena. Viitasammakot pystyvät liikkumaan kylmähorroksen aikana ja hakeutumaan jään paksuuntuessa syvemmälle. Talvehtimisriskin kannalta tulee huomioida se, että sääolojen äärevöitymisen myötä matalammatkaan vesistönosat eivät talvella välttämättä jäädy joka vuosi pohjia myöten. Näistä seikoista johtuen ruoppaukset ja vesirakentaminen lajin aiemmin todetun esiintymispaikan

yhteydessä tulee varovaisuusperiaatetta noudattaen toteuttaa muulloin kuin lajin lisääntymis- ja talvehtimisaikana. Lupamääräys hankkeen toteuttamisesta pelkästään kutuajan ulkopuolella ei täytä varovaisuusperiaatteen vaatimuksia.

Tässä tapauksessa kyseessä on vähintäänkin paikallisesti merkittävä populaatio, jossa rantaosayleiskaavoituksen luontoselvityksen mukaan reheväkasvuisella rantakaistaleella kuultiin huhtikuussa 2015 kymmenien tai satojen koiraiden soidinäytäilyä.

Aluehallintovirasto on todennut, että hankealueen ympäristö on tiheän, ilmaversoisen kasvillisuuden peitossa eikä hankealueella ole havaittu lampikorentojen elinympäristölle tyypillisiä kelluslehtisiä kasveja. Päätöksen perustelujen mukaan asiassa ei ole esitetty myöskään muita seikkoja, joiden perusteella olisi syytä olettaa, että hankealueen veneväylänä käytetty alue tai penkereen edustan kivinen ja suhteellisen matala vesialue soveltuisi lampikorentojen esiintymispaikaksi.

Alueelta käytettävissä olevat havainnekuvat on otettu marraskuussa, jolloin lampikorentojen elinympäristölle tyypilliset kelluslehtiset kasvit eivät enää ole havaittavissa. On jäänyt jossain määrin epäselväksi, minkä tietojen perusteella johtopäätös alueen soveltumattomuudesta lampikorentojen elinympäristöksi on tehty.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Aluehallintovirasto on lausunnossaan muun ohella esittänyt, että asiassa on esitetty riittävä selvitys luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (a) eläinlajeihin kuuluvan viitasammakon 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

Lupapäätöstä koskevien hakemusasiakirjojen perusteella hankealue on virkistyskäytössä. Hakemuksen mukaisten ruoppaustoimien kohteena oleva alue on ruopattu veneväyläksi jo aikaisemmin ja luvan kohteena oleva maapenger tulisi sijoittumaan virkistyskäytössä olevan penkereen jatkoksi. Sekä hankkeen suunnittelussa että lupamääräyksissä on otettu huomioon alueen luonne viitasammakon elinympäristönä.

Luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa ja luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa ei velvoiteta suojelemaan direktiivilajien elinympäristöä kokonaisuudessaan. Direktiivin lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskieltoa koskevan säännöksen tavoitteena on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologisen toiminnallisuuden turvaaminen ja näiden paikkojen määrittämisessä ovat lähtökohtana lajikohtaiset ekologiset vaatimukset.

Se, että erityisesti niin sanotun laajan määritelmän mukaiseen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan kohdistuu muutoksia, ei aluehallintoviraston tulkinnan mukaan automaattisesti tarkoita lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä

eli muuttumista tavalla, joka vaikuttaa paikan ekologiseen toiminnallisuuteen. Ekologinen toimivuus toteutuu, kun lisääntymis- ja levähdyspaikat täyttävät kaikki lisääntymisen tai levähtämisen onnistumiseen tarvittavat ekologiset vaatimukset.

Virkistyskäytössä olevalle alueelle kohdistuvalla hankkeella ei lupamääräysten mukaisesti toteutettuna ole vaikutuksia viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikan ekologisten vaatimusten täyttymiseen tai alueen ekologiseen toimivuuteen.

Hakemuksen tiedoilla ja annettujen lausuntojen perusteella voidaan riittävällä varmuudella todeta, että hankealueella ei ole luontodirektiivin liitteen IV (a) lampikorentojen lisääntymis- ja levähdyspaikaksi soveltuvaa elinympäristöä, joka hankkeen vaikutuksesta heikentyisi tai häviäisi.

Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on vastineessaan muun ohella esittänyt, että päätös tulisi kumota ja asia palauttaa uudelleen lupaviranomaisen käsiteltäväksi. Ennen hankkeen toteuttamista hankkeen vaikutusalueella on tehtävä tarkentava luontoselvitys, jossa arvioidaan hankkeen vaikutukset viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin sekä asiantuntija-arvio alueen soveltuvuudesta lampikorentojen elinympäristöksi. Hankkeen toteuttamisessa on kaikilta osin noudatettava ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua varovaisuusperiaatetta.

Oriveden kaupungille on varattu tilaisuus antaa vastine. Vastinetta ei ole annettu.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousyksikkö on vastineessaan esittänyt, että hankkeelle voidaan myöntää lupa aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti eikä kalataloudellisen kompensaation tai tarkkailun määrääminen ole tarpeen. Hanke ei lisää petokalojen viitasammakkoon kohdistamaa saalistusta.

Luvan hakija on vastineessaan esittänyt, että ELY-keskuksen valitus on hylättävä.

Luvan hakija on muun ohella esittänyt, että kesämökki, jonka rantaan lupahakemuksessa suunnitellut toimenpiteet kohdistuvat, on ollut luvan hakijan suvussa 1950-luvulta saakka. Veneväylän uudelleenruoppauksen ja olemassa olevan pengerlaiturin jatkamisen luvan tarkoituksena on saada kesämökin ranta uudelleen käyttökelpoiseen kuntoon sekä tehdä toimenpiteet pääasiassa alueilla mitkä eivät ole luonnontilassa, vaan missä toimenpiteitä on jo aiemmin tehty eivätkä toimenpiteet häiritse luontoa tai muuta olosuhteita niin, että se aiheuttaisi pysyvää haittaa alueen lajistolle. Uudelleen ruoppauksen pinta-ala olisi välillä 200 m² – 375 m². Nykyisen pengerlaiturin jatkon pinta-ala olisi noin 100 m² – 150 m². Viitaten Oriveden kaupungin rantayleiskaavaan liittyviin dokumentteihin suunnitellun toimenpidealueen osuus koko viitasammakkoon liittyen merkitystä alasta on noin 1-1,75 %.

Pirkanmaan ELY-keskus on vaatinut hakijaa toimittamaan selvitykset suunnitellun hankkeen vaikutuksista viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä alueen lampikorennolle soveltuvuuden osalta, mutta ei ole antanut ohjeita tai vastausta siihen kuinka selvitys pitää tehdä.

Pirkanmaan ELY-keskus on vaatinut lampikorentoon liittyvää luontoselvitystä mutta ei ole esittänyt miten tuloksiltaan pitävä selvitys tulee tehdä tai miksi se on päätynyt vaatimaan juuri lampikorentoon liittyvää selvitystä. Ainoatakaan vahvistettua havaintoa ei hakija ole pystynyt suunnitelman laajempaankaan toimenpidealueeseen liittyen löytämään. Viitasammakon osalta on todettu, että laji esiintyy Pajulahden – Pajukannan alueella mutta lampikorennosta ei vastaavaa ole esitetty.

ELY-keskus on vastaselityksessään muun ohella esittänyt, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2020:111 on korostettu riittävien selvitysten merkitystä sen poissulkemiseksi, että luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyjä vaikutuksia ei aiheudu.

Oriveden rantaosayleiskaavan yhteydessä tehdyssä yleispiirteisessä selvityksessä koko rantaluhta / ruovikko, johon hankealue sisältyy, on merkitty viitasammakon lisääntymisalueeksi. ELY-keskuksen edellyttämän tarkemman viitasammakkoselvityksen tarkoituksena on selvittää soidintavien yksilöiden tarkempi sijoittuminen hankkeen vaikutusalueella, erityisesti maapengertäytön jatkamista koskevalla alueella ja sen lähialueella. Kartoituksessa on oleellista selvittää, kuinka lähelle jatkettavaa pengerlaituria soidintavia yksilöitä sijoittuu ja mihin kohtaan ruovikkoa soidintavat yksilöt sijoittuvat rannan syvyysuunnassa (rantaviivan ja avoveden välillä). Näiden tietojen perusteella voidaan tarkemmin arvioida hankkeen toteuttamiskelpoisuutta luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin osalta ja myös sitä, missä määrin vaikutuksia lieventäviä toimia on mahdollista käyttää mahdollisen heikentymisen korvaamiseen.

Hankealue sijoittuu täplä-, lampi- ja sirolampikorenon levinneisyysalueelle, ja esimerkiksi täplälampikorennosta on aiempia havaintoja hankealueesta noin 1 km etäisyydeltä. Hankealueen soveltuvuutta kyseessä oleville korentolajeille ei ole pystytty poissulkemaan suoraan ilmakuvien eikä hakijan myöhempien valokuvien perusteella, sillä valokuvat on otettu myöhään syksyllä, jolloin kelluslehtiset kasvit eivät ole enää nähtävissä.

Havaintotietoja luontodirektiivin liitteen IV lajien esiintymisestä kertyy ELY-keskuksen käytettävissä oleviin rekistereihin varsin hajanaisesti, lähinnä erilaisten luontokartoitusten ja kansalaisten satunnaishavaintojen perusteella. Esimerkiksi lampikorenoilla lajien tunnistaminen edellyttää asiantuntemusta, ja havainnointia tehdään käytännössä aikuisista yksilöistä ja se on mahdollista vain tiettyinä lajikohtaisina ajanjaksoina. Käytettävissä oleva havaintotieto ei siten ole kattavaa, eikä sen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä lajin puuttumisesta joltakin tietyltä alueelta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan vesilakia sovellettaessa ja muutoin vesilain mukaan toimittaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996), muinaismuistolaisissa (295/1963) ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä niiden nojalla säädetään tai määrätään.

Vesilain 11 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lupahakemuksessa on esitettävä asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta ja hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön.

Hallintolaki 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Asianosaisen on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin mukaan kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden: 1) tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen; ja 3) tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Luonnonsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuja eläinlajeja ovat muun muassa viitasammakko, lummelampikorento, sirolampikorento ja täplälampikorento.

Asiassa saatu selvitys

Asiassa on haettu vesilain mukaista lupaa vesialueen ruoppaamiselle ja täytölle Oriveden Längelmäveden rannalla hakijan omistaman kiinteistön Pässinpää 562-415-2-202 edustalla. Yhteinen vesialue (562-876-13-1) kuuluu Pajukannan-Kuivasen osakaskunnalle. Hankkeen tarkoituksena on palauttaa virkistyskäyttömahdollisuudet avaamalla uudelleen jo aiemmin ruopattu veneväylä ja syntyvällä maa-aineksella jatkaa nykyistä aallonmurtajaa noin 25 metriä.

Hankkeessa on tarkoitus ruopata enimmillään 75 m pitkä ja 5 m leveä alue. Ruoppausmassojen kokonaismäärä on hakijan arvion mukaan noin 375 - 550 m³ltr. Ruoppauksen tavoitesyvyys on 1-1,5 metriä veden pinnasta. Ruoppaus toteutetaan kaivinkoneella. Ruoppausmassoja käytetään aallonmurtajan jatkamiseen ja ylijäävä maa-aines läjitetään omalle kiinteistölle. Vesialueen omistaja on antanut suostumuksensa hankkeelle edellyttäen kuitenkin aluehallintoviraston myönteistä päätöstä hankkeelle.

Hankealue sijaitsee Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan eteläisellä osa-alueella. Rantaosa-yleiskaava oli aluehallintoviraston päätöksentekohetkellä valmisteilla, mutta on tullut voimaan 16.2.2022 lukuun ottamatta kahden kiinteistön osalta, joiden osalta valitusprosessi jatkuu. Kaavaehdotuksessa ja kaavassa hakemuksen kohteena oleva alue on merkitty loma-asuntojen alueeksi (RA 1) ja sen välitön ympäristö maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Hankealueella ei ole tehty erillistä luontoselvitystä valituksenalaiseen vesilupahakemukseen liittyen. Hakemuksen täydennyksessä luontoarvojen ja kaavoituksen osalta on viitattu valmisteilla olevaan Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan. Oriveden rantaosayleiskaavan luontoselvityksen päivityksessä 2015 todetaan muun muassa, että maastotyöt viitasammakon osalta tehtiin 27.–28.4. ja 12.–13.5.2015. Kesän arvokkaiisiin elinympäristöihin, kasvillisuuteen ja linnustoon liittyvät inventoinnit tehtiin 13.–14.6.2015. Viitasammakon kutualueita rajattiin kaksi. Reheväkasvuisella rantakaistaleella kuultiin huhtikuussa 2015 kymmenien/ satojen koiraiden soidinääntelyä. Myös rehevässä Halkosaaren tyven pohjukassa kuultiin kymmeniä koiraita. Selvityksessä ei ole hankealueella mainintaa lampikorennoista.

Oriveden rantayleiskaavan luontoselvityksessä vuonna 2012 todetaan muun muassa, että Orivedellä viitasammakko esiintyy paikoin hyvin yleisenä. Kaikkia viitasammakon lisääntymispaikkoja ei voitu kaava-alueelta selvittää, sillä lajin kutuaika on melko lyhyt ja vaihtelee jäidenlähdön mukaan. Todennäköisesti lajin parhaat lisääntymispaikat Orivedellä ovat Natura 2000 -ohjelmassa olevia lintuvesiä sekä luontoselvitysraportissa arvokkaina elinympäristöinä esiteltyjä reheviä lahdenpohjukoita.

Hankealue ja sen ympäristö sekä ranta-alue hankealueesta noin 300 m itään päin on vuonna 2015 alueella tehtyjen selvitysten perusteella merkitty valmisteilla olevassa Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavassa Pajulahden

viitasammakon lisääntymispaikaksi (sl-1 B9.3). Hankkeen kohteena olevan kiinteistön pohjoisosaan rajoittuva alue on merkitty kaavassa muuksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi, Pajulahden arvokkaaksi elinympäristöksi (luo-2 B9.6).

Asiassa saadun selvityksen, karttatarkastelun ja kuvien perusteella luvan hakijan kiinteistön ranta on matalaa ja kaislikkoista. Kaislikko levittäytyy ranta-alueella aikaisemmin ruopatus hankealueen molemmin puolin.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Viitasammakko ja lampikorennot ovat luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuja lajeja, jonka yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan kielletty.

Oriveden kaupungin rantaosayleiskaavan luontoselvityksen mukaan alue on viitasammakon esiintymisaluetta. Kaavaselvityksen mukaan laji on Orivedellä yleinen. Parhaiden lisääntymisalueiden on arvioitu olevan rehevissä lahdenpohjukoissa, jollaisesta valituksenalaisessa asiassa ei ole kyse. Veneväylä ja pengerlaituri ovat olemassa olevia rakenteita, jotka eivät ole estäneet viitasammakon esiintymistä alueella. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan olemassa olevan veneväylän syventämiseen ja olemassa olevan pengerlaiturin jatkamiseen ja määrännyt toimenpiteet toteutettavaksi viitasammakon lisääntymisajan ulkopuoliseen aikaan. Hallinto-oikeus katsoo, että yksityiskohtainen selvitys viitasammakoiden soidin- ja lisääntymisalueiden sijainnista ei tuo asiassa merkittävää lisäarvoa, sillä hanketta ei ole lupa toteuttaa lisääntymisaikana, eikä hankkeen toteuttaminen muuta aluetta niin merkittävästi, että viitasammakoiden lisääntyminen hankealueella ja sen läheisyydessä estyisi jatkossa. Elinalueen ei myöskään voida arvioida merkittävässä määrin pirstaloituvan tai supistuvan, koska hankealue on jo ennalta ihmistoiminnan muuttamaa ja virkistyskäytössä. Hankkeen toteuttaminen ei jatkossakaan estä viitasammakoiden liikkumista hankealueen läpi. Hankealuetta ympäröivä luhta-alue ei ole nykytilassaankaan yhtenäinen, vaan jo olemassa oleva pengerlaituri ja veneväylä katkaisevat sen. Hallinto-oikeus arvioi, että hankkeesta ei aiheudu sellaista haittaa, joka edellyttäisi hankkeen toteuttamisajan rajoittamista enemmälti.

Aluehallintovirasto on lampikorentojen esiintymisen osalta todennut, että hankealueen ympäristö on tiheän, ilmeversoisen kasvillisuuden peitossa, eikä hankealueella ole havaittu luontodirektiivin liitteen IV a) lampikorentojen elinympäristölle tyypillisiä kelluslehtisiä kasveja. Asiassa ei ole esitetty myöskään muita seikkoja, joiden perusteella olisi syytä olettaa, että hankealueen veneväylänä käytetty alue tai penkereen edustan kivinen ja suhteellisen matala vesialue soveltuisi lampikorentojen lisääntymispaikaksi. Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa saadun selvityksen mukaan hankealueella ei ole havaittu lampikorentoja. Oriveden rantayleiskaavan luontoselvityksen 2009–2010 (s. 48) mukaan on 2010 löydetty täplälampikorentoja noin 1 km päässä hankekiinteistöstä olevalla Liinassaarella alueella, jolla on laajoja kortteikkoja ja joiden keskellä on pieniä täplälampikorenon lisääntymiseen

sopivia avovesialueita. Asiakirjojen oheen liitettyjen valokuvien perusteella pengerlaiturin jatko-osan alue on avointa, matalaa ja kivikkoista vesialuetta, eikä siten erityisen hyvin sovellu lampikorentojen lisääntymisalueeksi. Rakentamistöiden ajankohta on rajattu virkistyskäyttöajan, eli käytännössä myös korentojen lento- ja lisääntymisajan ulkopuolelle, joten hanke ei häiritse korentojen lentoa ja lisääntymistä.

Hallinto-oikeus katsoo asiassa saadun selvityksen perusteella, että hakemuksessa ja sen täydennyksessä on hankealueen olosuhteissa lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja riittävät selvitykset ottaen huomioon ruoppaus- ja täyttöhankkeen koko ja sijainti. Aluehallintoviraston päätöstä ei ole valituksen johdosta syytä kumota tai asiaa palauttaa sille uudelleen käsiteltäväksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Oriveden kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **02.01.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Maria Ingerström sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Maria Ingerström.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Sami Linnell

Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Oriveden kaupunginhallitus

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
KalatalousryhmäEtelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedotVaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>